

Poštovani

Svjedoci smo da je posljednjih dana javni prostor zatrpan saopštenjima različitih političkih subjekata na temu statusa Univerzitetskog kliničkog centra Tuzla, te da se u medijima iznose potpuno oprečna i kontradiktorna viđenja trenutnog stanja, ali i budućeg razvoja naše najvažnije zdravstvene ustanove.

Iziritiran količinom dezinformacija i poluinformacija koje se plasiraju u javnost, uglavnom od strane potpuno nekompetentnih osoba, ali i nevjerovatnom neprincipijelnošću političkih stranaka koje svakih nekoliko mjeseci dijametralno mijenjaju svoje stavove u vezi sa ovim pitanjem, u zavisnosti od toga da li su u određenom trenutku na vlasti ili u opoziciji, osjećam obavezu da se javno oglašim i svim građanima, koji su s punim pravom zabrinuti, pojasnim o čemu se zapravo radi. Pri tome posebno naglašavam da želim iznijeti činjenično stanje onakvo kakvo ono uistinu jeste, a ne bilo čije, pa ni vlastito mišljenje, tumačenje, niti percepciju.

U našem pravnom sistemu, u skladu sa važećim Zakonom o zdravstvenoj zaštiti ("Službene novine Federacije BiH", broj: 46/10 i 75/13), postoje četiri oblika organizacije bolnica: 1. opšta bolnica, 2. specijalna bolnica, 3. kantonalna bolnica i 4. univerzitetsko-klinička bolnica.

Kanton samostalno može biti osnivač opšte bolnice, specijalne bolnice i kantonalne bolnice, ali ne i univerzitetsko-kliničke bolnice. Osnivači univerzitetsko-kliničkih bolnica mogu biti jedan ili više kantona i Federacija BiH zajedno.

Univerzitetsko-kliničke bolnice su bolnice koja obavljaju tercijarnu zdravstvenu zaštitu iz više od polovine registriranih specijalističkih djelatnosti, stručno usavršavanje, dodiplomsku i postdiplomsku nastavu, kao i naučno-istraživački rad za djelatnosti za koje su osnovane. Organizacioni dijelovi univerzitetsko-kliničkih bolnica su klinike.

U zdravstvenom sistemu Federacije BiH djeluju tri javne zdravstvene ustanove koje imaju status univerzitetsko-kliničkih bolnica i to: Klinički centar Univerziteta u Sarajevu, Univerzitetski klinički centar Tuzla i Sveučilišna klinička bolnica Mostar. Riječ je o zdravstvenim ustanovama od posebnog značaja za Federaciju BiH, koje su ovlaštene za obavljanje sekundarne i tercijarne zdravstvene zaštite, uključujući i obavljanje visokodiferencirane zdravstvene zaštite, kao i izvršenje prioritarnih vertikalnih programa zdravstvene zaštite od interesa za Federaciju BiH. Stoga su univerzitetsko-kliničke bolnice ugovorne zdravstvene ustanove kako sa Federalnim, tako i kantonalnim zavodima zdravstvenog osiguranja, kako unutar matičnog kantona, tako i u drugim kantonima, te pružaju usluge zdravstvene zaštite osiguranicima iz cijele Federacije BiH, ali i Republike Srpske i Brčko Distrikta BiH, u skladu sa ugovorima sa njihovim fondovima zdravstvenog osiguranja. Pored toga, ove zdravstvene ustanove su i nastavna baza fakulteta zdravstvenog usmjerenja, u njima se obavlja pripravnički staž, te specijalistički i subspecijalistički staž za različite profile zdravstvenih radnika. Univerzitetsko-kliničke bolnice bave se i naučno-istraživačkom djelatnošću u području zdravstva, kao i kliničkim ispitivanjima lijekova i medicinskih sredstava saglasno Zakonu o lijekovima i medicinskim sredstvima ("Službeni glasnik BiH", broj: 58/08), te propisima donesenim na osnovu tog zakona.

Osnivači Kliničkog centra Univerziteta u Sarajevu su: Federacija BiH, Kanton Sarajevo, Zeničko-dobojski kanton, Bosansko-podrinjski kanton, Unsko-sanski kanton i Srednjobosanski kanton.

Osnivači Sveučilišne kliničke bolnice Mostar su: Federacija BiH, Hercegovačko-neretvanski kanton, Zapadno-hercegovački kanton, Kanton 10 i Srednjobosanski kanton.

Osnivači Univerzitetskog kliničkog centra Tuzla su: Federacija BiH i Tuzlanski kanton.

Članom 237. stav 4. Zakona o zdravstvenoj zaštiti je utvrđeno da kliničke ustanove koje su bile nastavna baza fakulteta zdravstvenog usmjerenja, u skladu sa ranijim propisima koji su uređivali ovu oblast, a među kojima je i Univerzitetski klinički centar Tuzla, stupanjem na snagu ovog zakona dobijaju naziv univerzitetske bolnice, s obavezom da svoju organizaciju i poslovanje usklade s odredbama ovog zakona i propisima donijetim na osnovu ovog zakona, u roku od 36 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona. Postupajući po ovoj zakonskoj odredbi, Upravni odbor Univerzitetskog kliničkog centra Tuzla je na sjednici održanoj 6. jula 2013. godine donio novi Statut, usaglašen sa odredbama Zakona o zdravstvenoj zaštiti, te ga uputio prema nadležnim organima Federacije BiH i Tuzlanskog kantona.

Članom 234. stav 1. Zakona o zdravstvenoj zaštiti propisano je da će općina, kanton, Federacija preuzeti osnivačka prava nad zdravstvenim ustanovama čiji su osnivači u roku od 24 mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona. Postupajući u skladu sa ovom zakonskom odredbom, Parlament Federacije BiH donio je Odluku o preuzimanju osnivačkih prava nad univerzitetsko-kliničkim bolnicama u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 67/13) kojom je preuzeo prava i obaveze osnivača nad univerzitetsko-kliničkim bolnicama u Federaciji BiH, među kojima je i Univerzitetski klinički centar Tuzla. Takođe i Skupština Tuzlanskog kantona je donijela Odluku o preuzimanju osnivačkih prava nad Univerzitetskim kliničkim centrom Tuzla ("Službene novine Tuzlanskog kantona", broj 12/13).

Tačkom III navedene Odluke Parlamenta Federacije BiH propisano je da se na djelatnost, finansiranje, imenovanje i razrješenje organa nadzora, upravljanja i rukovođenja univerzitetsko-kliničkih bolnica iz tačke I ove Odluke, te druga pitanja koja su od interesa za organizaciju i funkcioniranje univerzitetsko-kliničkih bolnica, primjenjuju odredbe Zakona o zdravstvenoj zaštiti, Zakona o zdravstvenom osiguranju, kao i propisi donijeti na osnovu ovih zakona. Skoro identičnu odredbu sadrži i Odluka Skupštine Tuzlanskog kantona. Obje odluke takođe sadrže i odredbu koja utvrđuje da će međusobna prava, obaveze i odgovornosti osnivača biti uređena posebnim ugovorom u smislu člana 7. Zakona o ustanovama ("Službeni list Republike BiH", broj 6/92, 8/93 i 13/94).

Članom 234. stav 4. Zakona o zdravstvenoj zaštiti propisano je da će od dana preuzimanja osnivačkih prava nad zdravstvenim ustanovama općina, kantona, odnosno Federacije, Vlada Federacije BiH, vlada kantona, odnosno općinsko vijeće imenovati organe upravljanja, rukovođenja i nadzora nad zdravstvenom ustanovom u skladu sa ovim zakonom, a obaveza osnivača u pogledu finansiranja zdravstvene ustanove vrši se iz budžeta općine, kantona, odnosno Federacije.

Imajući u vidu da obje osnivačke odluke utvrđuju da se na pitanja imenovanja i razrješenja organa upravljanja, rukovođenja i nadzora u Univerzitetskom kliničkom centru Tuzla primjenjuju odredbe Zakona o zdravstvenoj zaštiti, a da pri tome ni navedene odluke, niti sam Zakon, ovo pitanje ne vezuju za zaključivanje međuosnivačkog ugovora, već za činjenicu preuzimanja osnivačkih prava, odnosno stupanje na snagu osnivačkih odluka nadležnih zakonodavnih tijela Federacije i kantona, jasno je da za imenovanje ovih organa u skladu sa zakonom nije ni potrebno čekati zaključivanje ugovora između osnivača.

Važno je istaći da ugovori između osnivača nisu zaključeni ni za druge dvije univerzitetsko-kliničke bolnice u Federaciji BiH (Klinički centar Univerziteta u Sarajevu i Sveučilišna klinička bolnica Mostar), pa to nije, niti može biti smetnja se organi upravljanja, nadzora i rukovođenja u ovim ustanovama imenuju u skladu sa važećim zakonima.

Nadležnost Vlade Federacije BiH za imenovanje organa upravljanja i nadzora u Univerzitetskom

kliničkom centru Tuzla je pravno potpuno nesporna i utvrđena je odredbama člana 64. stav 6. (Upravni odbor) i člana 71. stav 5. (Nadzorni odbor) Zakona o zdravstvenoj zaštiti.

Sastav organa upravljanja i nadzora u Univerzitetском kliničkom centru Tuzla utvrđen je odredbama 64. stav 3. (Upravni odbor) i člana 71. stav 3. (Nadzorni odbor), prema kojima Upravni odbor čine predstavnici Federacije BiH – 2 člana, Tuzlanskog kantona – 2 člana i stručnih radnika Univerzitetског kliničkog centra Tuzla – 3 člana od kojih najmanje 2 moraju biti iz reda zdravstvenih radnika, dok Nadzorni odbor ima 3 člana i to 2 ispred osnivača i 1 ispred radnika Univerzitetског kliničkog centra Tuzla.

Opći i posebni uvjeti i kriteriji koje moraju ispunjavati kandidati za članove upravnog, odnosno nadzornog odbora, propisani su Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine (“Službene novine Federacije BiH”, broj 12/03, 34/03 i 65/13), te Odlukom o bližim kriterijima za imenovanje u upravne odbore zdravstvenih ustanova u svojini Federacije Bosne i Hercegovine, odnosno jednog ili više kantona i Federacije Bosne i Hercegovine zajedno (“Službene novine Federacije BiH”, broj 54/10 i 59/10), odnosno Odlukom o bližim kriterijima za imenovanje u nadzorne odbore zdravstvenih ustanova u svojini Federacije Bosne i Hercegovine, odnosno jednog ili više kantona i Federacije Bosne i Hercegovine zajedno (“Službene novine Federacije BiH”, broj 38/11).

Direktore univerzitetско-kliničkih bolnica imenuje upravni odbor uz prethodnu saglasnost federalnog ministra zdravstva. Posebni uslovi koje moraju ispunjavati kandidati za direktore univerzitetско-kliničkih bolnica utvrđeni su Zakonom o zdravstvenoj zaštiti, Pravilnikom o uvjetima u pogledu vrste završenog fakulteta zdravstvenog usmjerenja koje moraju ispuniti osobe koje konkuriraju za direktora zdravstvene ustanove (“Službene novine Federacije BiH”, broj 77/17) i njihovim statutima.

Postupak izbora članova upravnog, odnosno nadzornog odbora i direktora, takođe je propisan Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine.

Iz navedenog je jasno da je oblast izbora i imenovanja članova organa upravljanja, nadzora i rukovođenja u cijelosti regulisana odgovarajućim zakonskim i podzakonskim propisima, počev od pitanja nadležnosti za imenovanje, sastava organa, općih i posebnih uslova i kriterija koje moraju ispunjavati kandidati, pa do same procedure izbora. Slijedom toga, nesporno je da ovo nije materija koja treba biti regulisana ugovorom između osnivača, jer je ista već regulisana zakonima i podzakonskim aktima.

Pitanja koja bi osnivači morali regulisati ugovorom tiču se, prije svega, vlasništva nad Univerzitetским kliničkim centrom Tuzla i njegovom imovinom, udjela osnivača u kapitalu, načina pokrića viška rashoda nad prihodima, kao i načina obezbjeđenja sredstava za investicijsko ulaganje i investicijsko i tekuće održavanje prostora, medicinske i nemedicinske opreme i prijevoznih sredstava, te informatizaciju zdravstvene djelatnosti, u skladu sa planom i programom mjera zdravstvene zaštite za područje Federacije/kantona, u skladu sa članom 11. i 13. Zakona o zdravstvenoj zaštiti.

Važeći Statut Univerzitetског kliničkog centra iz jula 2013. godine, je potpuno usaglašen sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti, pa i u relevantnom dijelu koji se tiče imenovanja organa upravljanja, nadzora i rukovođenja. Parlament Federacije BiH, u svojstvu osnivača, a u smislu člana 63. stav 3. navedenog Zakona je donio Odluku o davanju saglasnosti na taj Statut (“Službene novine Federacije BiH”, broj 70/13). Također, saglasnost na taj Statut dala je i Skupština Tuzlanskog kantona svojom Odlukom o davanju saglasnosti („Službene novine Tuzlanskog kantona“, broj 12/13), u skladu sa svojim nadležnostima. Navedeni Statut je objavljen u Službenim

novinama Federacije BiH broj 70/13 i stupio na snagu osmog dana od dana objavljivanja.

Više od osam godina politika je, bez bilo kakvog pravnog utemeljenja, onemogućavala primjenu navedenih zakonskih odredbi i primjenu važećeg Statuta, te je Univerzitetski klinički centar Tuzla imao nezakonito imenovane organe, što su utvrdile i brojne revizije i inspekcije u svojim izvještajima. Bitno je istaći da pojam “politika” iz prethodne rečenice podjednako obuhvata i one stranke koje su danas za poštivanje zakona, a prije samo nekoliko mjeseci su imale sasvim drugačiju priču, kao i one koje danas žele da nas vrate dva koraka nazad, a prije nekoliko mjeseci su se hvalili kako su upravo oni prvi koji su učinili korak naprijed.

Bilo kakvo vraćanje dva koraka unazad niti može, niti smije biti opcija. Pozivam sve političke stranke i njihove predstavnike u zakonodavnoj i izvršnoj vlasti na nivou Tuzlanskog kantona i Federacije BiH da shvate važnost ovog trenutka za Univerzitetski klinički centar Tuzla, ali i iza sve građane koji svoje živote i zdravlje povjeravaju zdravstvenim profesionalcima koji rade u ovoj ustanovi, te da konačno prestanu sa politiziranjem ovog pitanja i dosljedno primjene važeće propise.

Posebno pozivam trenutno rukovodstvo Univerzitetskog kliničkog centra Tuzla da se suzdrži od iznošenja neistinitih i nesuvislih informacija o ovim pitanjima čija složenost i kompleksnost očito prevazilazi kompetencije i kapacitete kreatora njihovog saopštenja, u kojem se na nekoliko pokazuje i elementarno nepoznavanje materije, pa se tako npr. miješa pojam “univerzitetsko-klinička bolnica”, kao jedan od oblika organizacije bolnica, sa pojmom “univerzitetska bolnica”, kao nazivom koji se može dodijeliti bilo kojoj bolnici koja ispunjava određene uslove sa rokom važenja od pet godina. Pored toga, više je nego degutantno da jedna javna ustanova zauzima političke stavove i reaguje na saopštenja jedne braneći radnje druge političke grupacije. To u historiji Univerzitetskog kliničkog centra Tuzla do ovih dana nije zabilježeno.

Otvoreno pitam trenutno rukovodstvo Univerzitetskog kliničkog centra Tuzla je li poštovalo Zaključak Vlade Federacije BiH V. broj: 664/2023 od 4. maja 2023. godine, odnosno je li obustavilo sve započete javne konkurse i je li obustavilo sve prijeme u radni odnos, te je li putem resornog ministarstva zatražilo da Vlada Federacije BiH odobri neki izuzetak od ove obustave? Ovo pitam iz dva razloga: Prvi je što se u javnosti podmeće teza da je Vlada Federacije BiH zabranila prijem mladih specijalizanata u radni odnos, a ne znamo je li Univerzitetski klinički centar uopće tražio odobrenje od Vlade pa je odbijen, ili ga nije ni tražio. Drugi razlog je činjenica da je bez bilo kakvih problema okončana konkursna procedura za imenovanje Pomoćnika direktora za medicinske poslove i Pomoćnika direktora za nastavu i naučnoistraživački rad, pa bi bilo zanimljivo vidjeti postoji li odobrenje Vlade Federacije BiH za to ili se rukovodstvo Univerzitetskog kliničkog centra Tuzla u ovom slučaju, za razliku od slučaja mladih specijalizanata, odlučilo jednostavno ignorisati navedeni zaključak. Insistiram da se na ova pitanja javno odgovori i pozivam i medije da na tome insistiraju.

Tražim od institucija koje vrše nadzor nad zakonitošću rada unutar zdravstvenog sistema, ali i od institucija čiji je zadatak da štite pravni poredak, da ozbiljno shvate prijetnju sa kojom se suočava Univerzitetski klinički centar Tuzla, svi njegovi radnici, pacijenti, studenti, učenici i društvo u cjelini i da poduzmu odgovarajuće aktivnosti iz svoje nadležnosti kako bi se osigurala provedba važećih zakona i drugih propisa.

Prof.dr.sc. Zijah N. Rifatbegović, dr.med